

DE EKSKLUDEREDE ELEVER – SKAL FLERE VÆRE MED?

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

FORMIDLINGSKONFERENCE EMDRUP
24. MAJ 2023

KATJA NEUBERT
AC-MEDARBEJDER

SKAL FLERE VÆRE MED?

JAI!

Repræsentativitet, alle
Danmarks 4.-kl.elever

NEJ!

For elevernes skyld –
MÅSKE ... men
balancegang

DE EKSKLUDEREDE ELEVER

Danmark ekskluderer forholdsvis mange elever fra PIRLS (i 2021 289 elever, svarende til 7% af populationen), og det er problematisk for en repræsentativ undersøgelse.

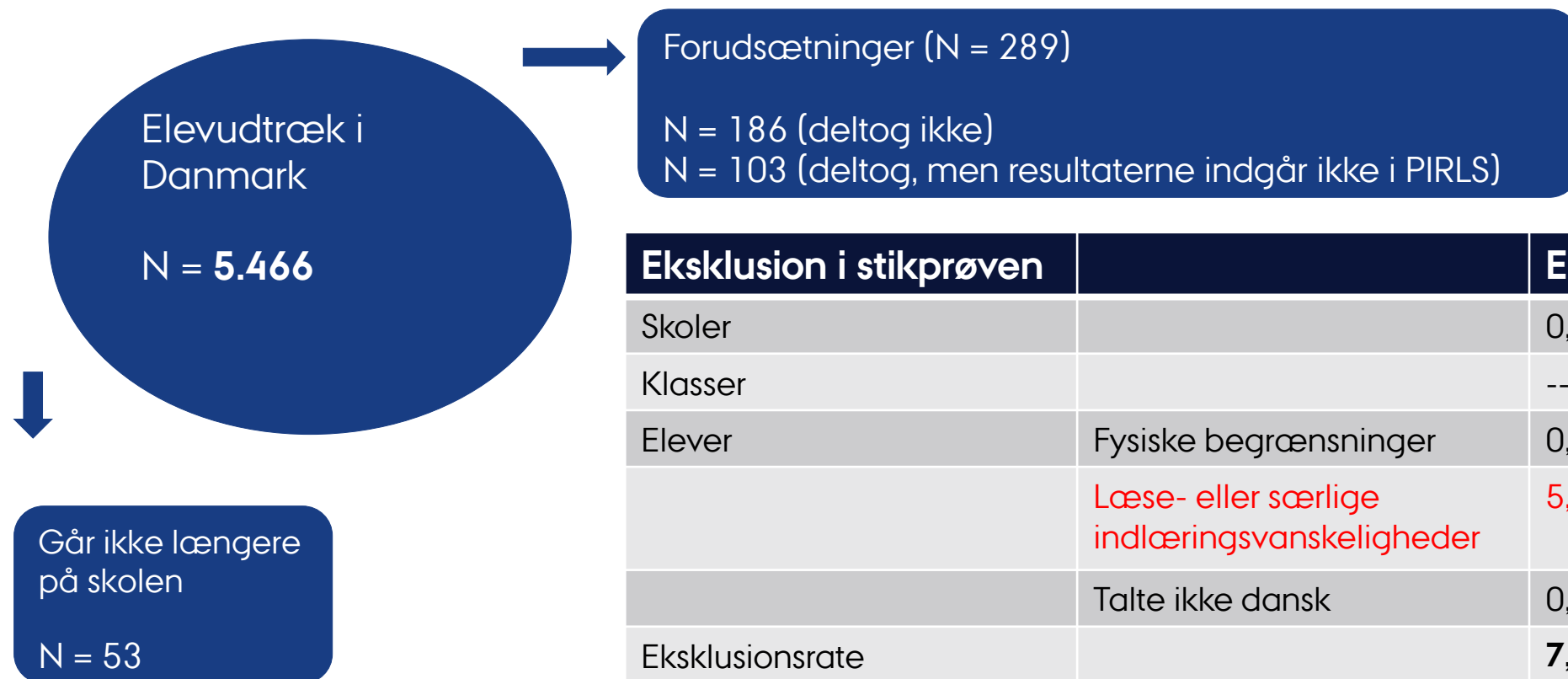
Ekskluderede elever fra PIRLS i Danmark, 2006-2021, vægtet.

År	Ekskluderede elever
2021	7 procent
2016	8 procent
2011	6 procent
2006	4 procent

FØR UNDERSØGELSEN PIRLS 2021

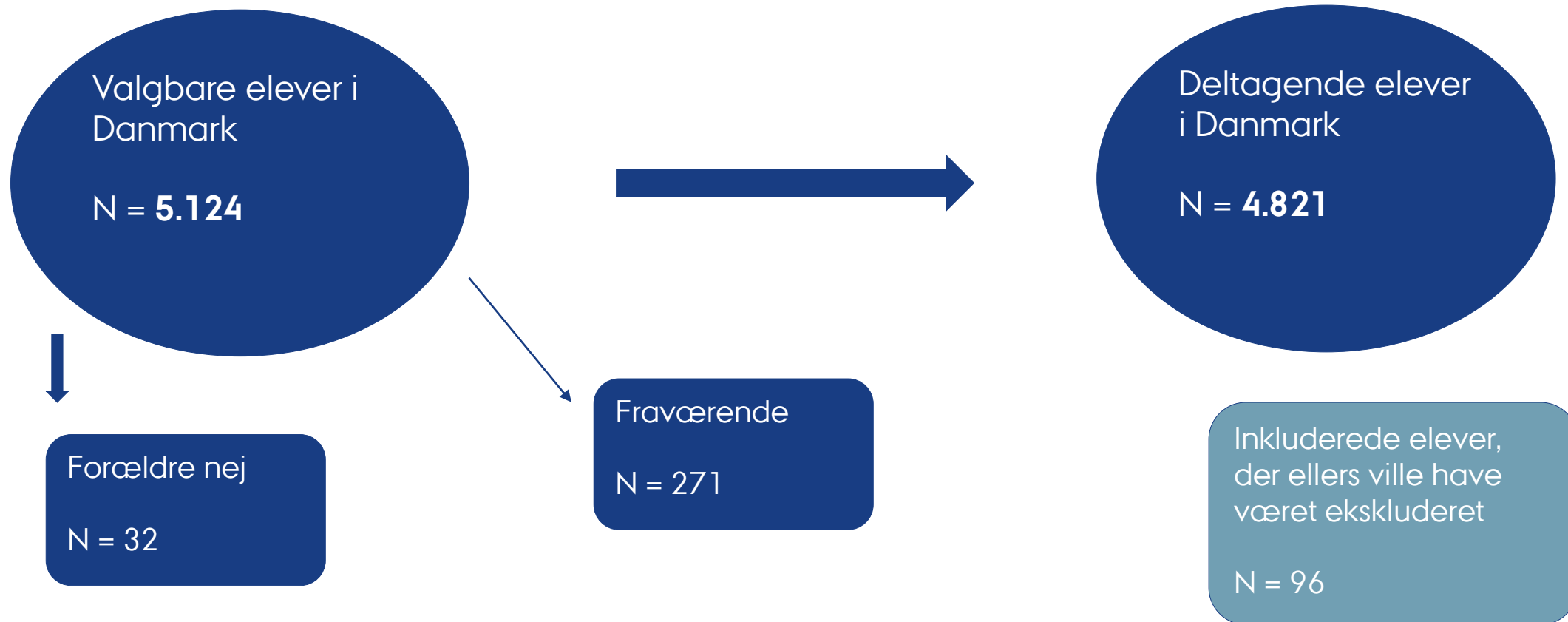
1. Før udtræk af skoler: udtagelse af fx specialskoler, meget små skoler, undervisningsprog ikke dansk **2,0%**
2. Efter udtræk af skoler: udtagelse især på elevniveau **7,0%**

Eksklusion i stikprøven		Eks.procent (vægtet)
Skoler		0,5%
Klasser		---
Elever	Fysiske begrænsninger	0,1%
	Læse- eller særlige indlæringsvanskeligheder	5,8%
	Talte ikke dansk	0,6%
Eksklusionsrate		7,0%

PÅ DAGEN FOR UNDERSØGELSEN

SKAL FLERE VÆRE MED: HVAD SYNES I?

Tilbagemeldinger fra lærerne/skolerne om de svage elevers deltagelse:
Skal flere af de udfordrede elever deltage i PIRLS-undersøgelsen?

<https://kortlink.dk/2kyne>

HVORDAN LÆSER DE EKSKLUDEREDE ELEVER, DER ALLIGEVEL DELTOG?

Vi gennemførte et følgeforskningsprojekt, hvor 104 af de ekskluderede elever alligevel deltog. Hvad kan vi lære af deres resultater?

	Ekskluderede elever, der <u>deltog</u> i undersøgelsen (N = 104)		Ekskluderede elever, der <u>ikke deltog</u> i undersøgelsen (N = 188)	
Fysiske begrænsninger	2	2%	3	2%
Læse- eller særlige indlæringsvanskeligheder	88	85%	170	90%
Talte ikke dansk	14	13%	15	8%

KUN FÅ LÆSTE UNDER SÆRLIGE VILKÅR

Antal elever, der arbejdede med læsedelen under særlige vilkår

	Antal elever	Procent
Ingen særlige vilkår	84	81%
Deltog under særlige vilkår	20	19%

TEKSTER OG OPGAVESÆT : MEST FREKVENTE

Tekst- og opgavesæt (tidl. "booklet")	Antal elever
16	11
15	11
14	11
12	9
10	6
2	3
9	2
7	2

B.2

Blækdrikkeren*

[...]

B.7

Blækdrikkeren*

B.9

Den tomme krukke

B.10

Hvordan vi lærte at flyve

B.11

Træning af en døv isbjørn

B.12

Biblioteksmusen

B.13

Marie Curie*

B.14

En sulten plante

B.15

Træning af en døv isbjørn

B.16

Hajer

[...]

Let

Middelsvær

Svær

Islandske heste

Hajer

Frøbanken

At lære et nyt sprog*

Strudsen og hatten*

Den utrolige blæksprutte*

Den sommer min far var 10

Den tomme krukke

At lære et nyt sprog*

Biblioteksmusen

* Ny i PIRLS 2021

HVORDAN GIK DET SÅ?

23%

LIDT OM METODE

- Analyse af enkelte tekster og ikke af "booklets"
- De ekskluderede elevers resultater indgår ikke i den internationale procedure og database. Derfor bliver disse elevers data ikke vægtet, hvorfor de på ingen måde er repræsentative for 4.-klasseelever i Danmark.
- De ekskluderede elevers resultater afspejler dog et konkret indblik i, hvordan disse elever har klaret sig i undersøgelsen med de tekster, de læste.
- Af de nævnte metodiske grunde består analysen af en ren optælling af antal korrekt løste opgaver pr. elev, opgjort i (procent) opnåede point.
- Alle de ekskluderede elever, der har arbejdet med en pågældende tekst, indgår i analysen.

DE SVÆRE TEKSTER

Islandske heste: 6 elever

I gennemsnit opnåede eleverne **23%** af mulige 20 point.

Når man regner de opgaver fra, som eleven ikke har nået (ikke set), stiger procenten på opnåede point til 37%.

	Opnåede point	Hvad syntes du om at læse <i>Islandske heste</i> ?
Elev 1	3	Den var god
Elev 2	9	Den var rigtig god
Elev 3	4 (ud af 12 forsøgte)	Den var god
Elev 4	1 (ud af 2 forsøgte)	Den var dårlig
Elev 5	3 (ud af 10 forsøgte)	Den var dårlig
Elev 6	8	---
I gennemsnit	4,7 point (ud af 20 mulige point)	

DE SVÆRE TEKSTER

Blækdrikkeren: 5 elever

I gennemsnit opnåede eleverne **32%** af 22 mulige point.

Når man regner de opgaver fra, som eleven ikke har nået (ikke set), stiger procenten på opnåede point til 45%.

Elever	Opnåede point	Hvad syntes du om at læse <i>Blækdrikkeren</i> ?
Elev 1	0	---
Elev 2	10	Den var rigtig god
Elev 3	7 (ud af 12 forsøgte)	Den var ikke så god
Elev 4	6	Den var rigtig god
Elev 5	12	Den var rigtig god
I gennemsnit	7 point (ud af 22 mulige point)	

DE MIDDELSVÆRE TEKSTER

Den tomme krukke: 13 elever

I gennemsnit opnåede eleverne **27%** af 20 mulige point.

Når man regner de opgaver fra, som eleven ikke har nået (ikke set), stiger andelen på opnåede point til 39%.

Antal elever	Antal elever pr. opnåede pointtal, samt få centraltendenser	Hvad syntes du om at læse <i>Den tomme krukke</i> ?
13	0 pt. (1 elev), 2 (1), 3 (2), 4 (4), 5 (1), 7 (2), 9 (1), 13 (1) Højst: 13 Mindst: 0 Middel: 5,5 Hyppigst forekomne: 4	Den var rigtig god (5) Den var god (4) Den var ikke så god (3) Den var dårlig (1)

MIDDELSVÆR TEKST

Den tomme krukke

Genfortalt af Elaine L. Lindy

Illustreret af Jennifer Moher

Kejseren af Kina lod fortælle at en konkurrence skulle afgøre hvem der skulle være den næste arving til tronen. Kejseren var gammel og havde ikke nogen børn. Fordi han elskede planter, befalede han at ethvert barn som ønskede at blive kejser, skulle komme op til slottet for at modtage ét kongeligt frø. Det barn der kunne fremvise det bedste resultat efter seks måneder, ville vinde konkurrencen og blive den næste kejser.

Tænk hvor spændende det var! Den dag hvor frøene skulle deles ud, var slottet fuld af flokke af håbefulde børn. Hvert barn vendte hjem med én dyrebar mulighed i hånden.

Sådan var det også for drengen Jun. Han blev allerede anset for at være den bedste gartner i landsbyen. Hans naboer elskede at få meloner, kål og sukkerærter fra hans have. Jun bar forsigtigt kejserens frø hjem. Han lukkede sine hænder tæt om det for ikke at tabe det, men ikke så fast at det ville blive mast.

Derhjemme lagde han nogle store sten i bunden af en blomsterkrukke, dækkede stenene med småsten og fyldte krukken med god, fugtig jord. Han trykkede frøet et par centimeter ned under overfladen og dækkede det med løs jord. Lige som alle de andre børn han kendte, vandede Jun hver dag sin krukke og holdt øje med hvornår det første blad mon brød op gennem jorden.

Cheun var det første barn i Juns landsby der kunne fortælle at hans frø var begyndt at spire. Det blev mødt med jublende lykønskninger. Han pralede med at han helt sikkert ville blive den næste kejser, og han øvede sig på sine royale færdigheder ved at kommandere rundt med de mindre børn. Ming var det næste barn hvis lillebitte plante dukkede frem i krukken, og så var det Wongs tur. Jun undrede sig — ingen af de andre drenge kunne dyrke planter lige så godt som han! Men Juns frø ville ikke gro.

DE LETTE TEKSTER

At lære et nyt sprog: 17 elever

I gennemsnit opnår eleverne **50%** af mulige 19 point.

Antal elever	Antal elever pr. opnåede pointtal, samt få centraltendenser	Hvad syntes du om at læse <i>At lære et nyt sprog</i> ?
17	3 pt. (3 elever), 4 (1), 5 (2), 10 (2), 11 (2), 12 (2), 14 (2), 15 (2), 16 (1) Højst: 16 Mindst: 3 Middel: 9,6 Hyppigst forekomne: 3	Den var rigtig god (2) Den var god (10) Den var ikke så god (3) Den var dårlig (1)

LET TEKST

PIRLS
2021

IEA TIMSS & PIRLS
BOSTON COLLEGE

Den utrolige otte-armede blæksprutte

Otte-armede blæksprutter er havdyr som har afrundede kroppe, udstående øjne og otte lange arme. Deres arme er meget stærke og udstyret med kraftige sugekopper. De lever i alle verdenshavene, men de er især glade for varme, tropiske farvande. De holder sig ofte nede på havbunden hvor de kan finde deres yndlingsføde. De kan godt lide at spise krabber, rejer og små fisk. De fanger deres bytte med deres sugekopper og putter derefter maden i munden.

Otte-armede blæksprutter lever ofte alene i huler bygget af sten. Nogle gange laver otte-armede blæksprutter endda "stendøre" til deres huler som kan trækkes i og lukkes så de er i sikkerhed.

En otte-armed blæksprutte foran sin hule.

En otte-armed blæksprutte skyder med blæk for at undslippe fare.

En otte-armed blæksprutte skræmmer rovdyr væk med sine pletter.

PIRLS
2021

IEA TIMSS & PIRLS
BOSTON COLLEGE

Undslippe fare

Otte-armede blæksprutter er gode til at undslippe fare fordi de er hurtige svømmere og kan affyre en sky af tyk, mørk blæk mod alle der angriber. Dette giver dem tid nok til at skynde sig væk.

Otte-armede blæksprutter er også eksperter i forklædning. De kan skifte hudfarve til pink, blå, brun eller grøn så de går i et med stenene, sandet og korallerne omkring sig og bliver usynlige. Otte-armede blæksprutter kan ligne ujævne, tangdækkede sten på en prik. På få sekunder kan de også gøre sig prikkede, stribede og plettede så de kommer til at ligne noget andet der ikke vil være godt at spise.

DE LETTE TEKSTER

Biblioteksmusen: 20 elever

I gennemsnit opnår eleverne **41%** af 21 mulige point.

Antal elever	Antal elever pr. opnåede pointtal, samt få centraltendenser	Hvad syntes du om at læse <i>Biblioteksmusen</i> ?
20	0 (1), 2 (1), 3 (2), 4 (2), 5 (2), 6 (1), 8 (2), 9 (1), 10 (1), 11 (1), 12 (2), 16 (1), 17 (1), 18 (1), 21 (1) Højst: 21 Mindst: 0 Middel: 8,7 Hyppigst forekomne: 6	Den var rigtig god (8) Den var god (4) Den var ikke så god (3) Den var dårlig (1)

RESULTATERNE: HVAD SYNES I?

- De ekskluderende deltagende elever opnår **mellem 23% og 50% af mulige point** i de læsetekster, der indgik i analysen.
- Uanset om læseteksterne har været svære eller ej, så kan **flertallet af eleverne godt lide at læse dem.**

Hvad tænker I om det?

<https://kortlink.dk/2kyne>

PIRLS 2016

	Perlen	Næsehorn
3. klasse	12,8 point af 18 mulige 71% af mulige point	14,9 point af 20 mulige 75% af mulige point
4. klasse med læsevanskeligheder	11,2 point 62% af mulige point	12,9 point 65% af mulige point

Resultaterne fra de to læsehæfter i PIRLS 2016, som de ekskluderede elever i 4. klasse arbejdede med.

To tekster: *Perlen* og *Afrikanske næsehorn og oksehakker-fugle*

I 3. klasse: i alt 739 elever

I 4. klasse: 117 elever, som ellers ville have været udelukket fra at deltage

Sammenligner man klassegennemsnittene på den samlede læsescore for både 3. og 4. klassetrin, er der et klart fællestræk – et overlap i klasseresultater fra 3. og 4. klasse. **Giver man elever med læsevanskeligheder i 4. klasse en lidt lettere prøve, så er de i stand til at gennemføre den på et niveau, som stort set svarer til klassetrinnet under.** Men også i den traditionelle PIRLS-test ser vi en variation i klasseresultaterne på +/- et skoleår. Så formentlig ville eleverne godt kunne have klaret PIRLS-testen på niveau med andre elever på klassetrinnet. Der er således meget, som tyder på, at disse elever kan mere, end deres dansklærere forventer af dem.

Perlen

Af Mary Joslin
Illustreret af Meile So

Nede ved havet plejede børnene at lege sammen. Rig eller fattig, de var alle sammen med i de samme lege.

En dag var de ude at dykke i det dybe vand.

“Se!”, råbte en dreng. “Se hvad jeg har fundet!”

“Det er en perle,” sagde en anden. “Den er smuk.”

Børnene samlede sig for at kigge. De var alle sammen ivrige efter at røre ved den, for de kunne se, hvor perfekt og strålende den var. Men hvem ville vove at stille det store spørgsmål ...

1. Hvor finder drengen perlen?

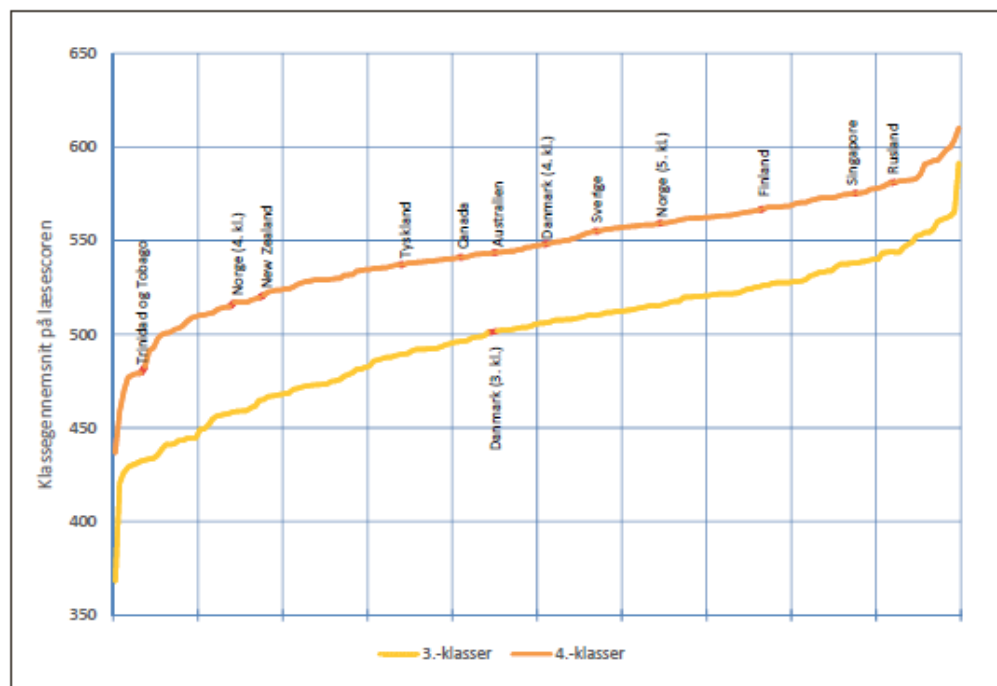
- A på stranden
- B ved siden af havet
- C hvor de legede
- D i det dybe vand

2. Hvorfor er alle børnene ivrige efter at røre ved perlen?

- A De vil tage den.
- B De synes den er noget særligt.
- C De tror at drengen vil tabe den.
- D De tror ikke på at den er ægte.

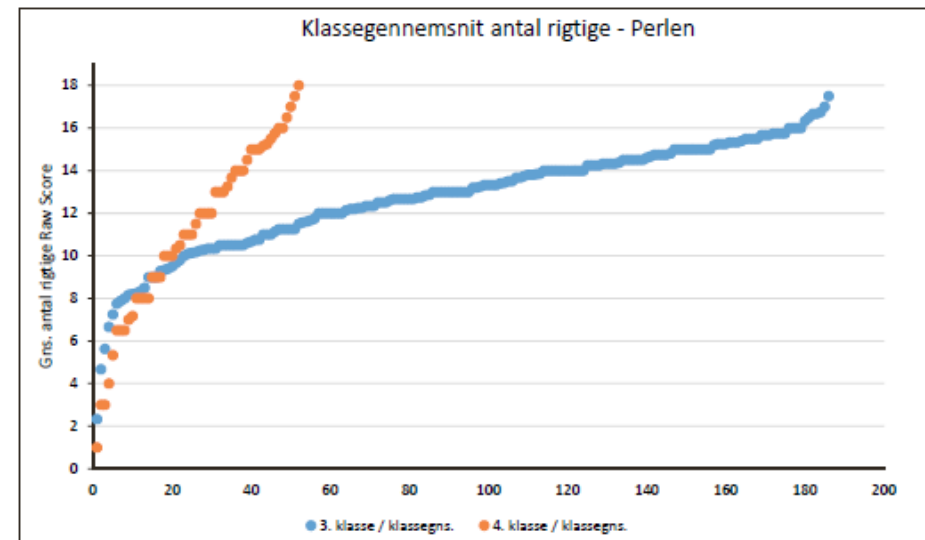
PIRLS 2016

Figur 2.3 Gennemsnitsresultater for danske klasser sammenholdt med udvalgte landsgennemsnit.

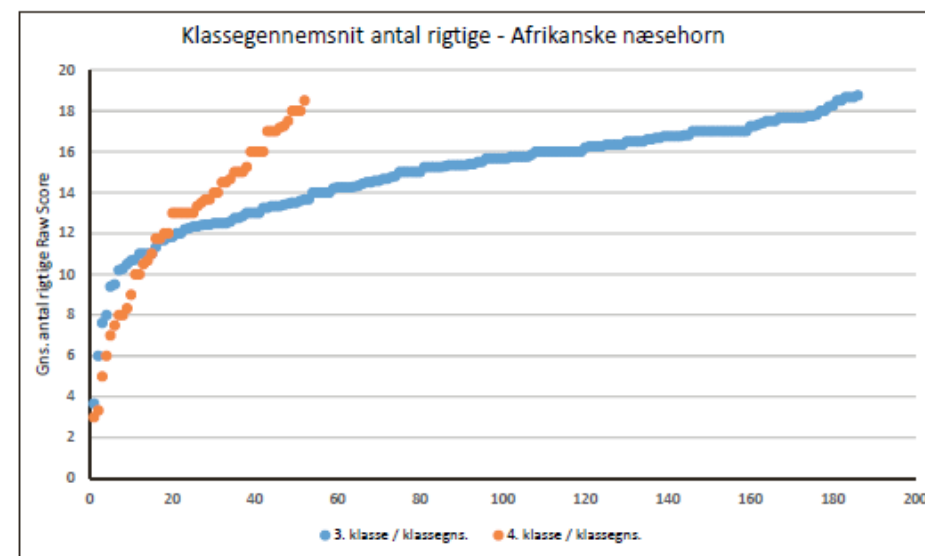

Dette materiale er ophavsretligt beskyttet og må ikke videregives.

Figur 2.10 Sammenligning af gennemsnitligt antal rigtige i teksten Perlen for henholdsvis elever i 3. klasse og elever i 4. klasse med læsevanskeligheder, som ellers ville være udelukket fra at deltage.

Figur 2.11 Sammenligning af gennemsnitligt antal rigtige i teksten Afrikanske næsehorn for henholdsvis elever i 3. klasse og elever i 4. klasse med læsevanskeligheder, som ellers ville være udelukket fra at deltage.

NORDEN

Her er den samlede eksklusionsrate* noget lavere.

*Både eksklusioner før skoleudtrækket og eksklusioner efter elevudtrækket.

(Ændringer i befolkningssammensætning i samfundet, ændringer i elevsammensætning, ændringer i holdninger til eksklusion/inklusion, forskellig praksis ift. inklusion i skolerne, frivillig/obligatorisk deltagelse i PIRLS mv.)

	Danmark	Finland	Norge, 5 kl. (4 kl.)	Sverige
2021	9,1	2,3	4,2 (---)	5,5
2016	9,8	2,4	5,3 (5,1)	5,2
2011	7,3	3,1	--- (4,2)	4,1
2006	6,2	---	--- (3,8)	3,9
2001	---	---	--- (2,8)	5,0

Internationalt er der 7 lande ud af 57, der har eksklusionsrate på eller over 5%, og det samme gælder for 3 ud af 8 regioner.

PRAKSIS I NORDEN

Lad flere elever deltage og give dem mulighed for særlige vilkår, som fx mere tid, i nogle tilfælde et ekstra rum, en ekstra lærer som støtte, læreren der skriver. Dog IKKE oplæsning.

Lignende vilkår i Danmark:

Mere tid og arbejde uden tidsnedtælling

Ekstra rum

Hvordan?

- Evt. enklere læsetekster
- Ekstra lærer/person som støtte
- Flere ressourcer når problemet bliver tydeligere

HVILKEN HJÆLP: HVAD SYNES I, HVAD ØNSKER I?

Hvor hjælpsomme synes I mulighederne er for at lade udfordrede elever deltage i PIRLS under særlige vilkår på nuværende tidspunkt?

- Slå tidsnedtælling fra og/eller mere tid.
- Ekstra støtteperson
- Ekstra rum

Hvad ønsker I af støtte, som eleverne kan bruge under undersøgelsen?

<https://kortlink.dk/2kyne>

SKAL FLERE VÆRE MED?

JA

AARHUS
UNIVERSITET